

Landbruks- og matdepartementet

Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Saksbehandler, innvalgstelefon
Vegard Urset, 62 55 12 24

Vår dato
19.11.2014
Arkivnr.
008

Vår referanse
2014/6807
Deres referanse

Høring - Forslag til endringer i forskrift om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen

Det vises til departementets høringsbrev av 22. september 2014 vedrørende forslag til ny forskrift om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen (heretter husdyrkonsesjonsforskriften). Brevet ble først mottatt 20. oktober pga. en feil ved elektronisk ekspedering i departementet.

Fylkesmannen har følgende innspill og kommentarer til forslaget:

1 Dobling av konsesjonsgrensene for slaktekylling og kalkun

I Hedmark var det ved sist årsskifte registrert i alt 135 kyllingprodusenter, hvorav 15-19 har kommet til bare siste året. Tilsvarende var det 6 kalkunprodusenter. Det betyr at produksjon av slaktekylling og kalkun utgjør en viktig supplerende produksjon på mange gårdsbruk i fylket. Produksjonen er i hovedsak konsentrert i en sirkel omkring Norturas fjørfeslakteri i Elverum, dvs på Hedmarken og i Glåmdalen. Det er også noen produsenter lokalisert lengst nord i fylket, og som leverer til slakteriet på Støren.

Ettersom både målpriser og markedsregulering er avviklet for kylling og kalkun, er de privatrettslige kontraktene/avtalene mellom produsent og slakteri i dag hovedinstrumentet for å opprettholde en rimelig markedsbalanse. I dagens situasjon med overproduksjon av kylling i markedet, betyr det at mange produsenter for tiden har en reduksjon i leveransene og ikke produserer opp mot gjeldende konsesjonsgrense. Det betyr også at effekten av den forrige økningen i konsesjonsgrensen ikke er tatt ut enda.

Konsesjonsgrensene har gradvis blitt økt over tid, senest i 2013. Økningene har vært relativt sett begrenset hver gang. Det er rimelig grunn til å anta at så vel aktørene som produsentene er innstilt på ytterligere økninger også i fremtiden. En brå dobling av konsesjonsgrensene i et marked med overproduksjon og utsikter til en mer forsiktig veksttakt i totalmarkedet fremover, innebærer imidlertid et uventet stort skift, og vil ventelig legge til rette for et betydelig større

Postadresse:
Postboks 4034
2306 Hamar

Kontoradresse:
Parkgt 36
2317 Hamar

Telefon Statens hus:
Sentralbord: 62 55 10 00

Telefaks:
62 55 10 31

Org.nr.: 974 761 645
Banknr. 7694.05.01675

underliggende press/dynamikk i markedet enn ved tidligere økninger. Det vil kunne bli en utfordring også for det kontraktbaserte systemet, som per i dag er avgjørende for regulering av disse markedene og også har sikret en viss likebehandling av produsentene.

Fylkesmannen antar en dobling av konsesjonsgrensene vil kunne gi utfordringer i å opprettholde en rimelig pris- og markedsbalanse de nærmeste årene, med den betydning det vil ha på lønnsomhet og produsentøkonomi. Spesielt gjelder dette i forhold til det forholdsvis store antall nyetableringer de senere år, og hvor det er gjennomført til dels store investeringer i nybygg og utstyr.

- Konsekvenser for omfanget og utbredelsen av produksjonene i Hedmark:

En dobling av grensene vil ventelig føre til at fremtidig markedsvekst blir fordelt/omfordelt på eksisterende produsenter, og at det ikke vil være rom for nyetableringer i overskuelig framtid. Det er videre grunn til å anta at veksten i enda større grad vil sentraliseres rundt slakterianlegg.

- Konsekvenser for foretaket

Til nå har kyllingproduksjonen fungert som en supplerende produksjon som kan bidra til mulig fulltids sysselsetting på en gård. Ved å sette konsesjonsgrensen til et omfang som alene gir grunnlag for fulltids sysselsetting på bruket forventes det at produsenten har mer fokus på produksjonen da denne vil utgjøre en større andel av den samlede inntekten. Dette kan være med å bidra til ytterligere profesjonalisering av produksjonen.

- Miljømessige konsekvenser:

Dersom anleggenes kapasitet overstiger 40 000 fjørfeplasser, vil de omfattes av IED-direktivets bestemmelser og produsentene vil måtte søke om utslippstillatelser jfr. forurensingsforskriftens kapittel 36 vedlegg I, pkt. 6.6. Dette vil ha administrative konsekvenser primært for produsentene. Anleggene må dokumentere drift i henhold til BAT-prinsippet, de får en presisert internkontrollplikt inklusive krav til miljørisikoanalyse, og de må gjennomføre årsrapportering av utslipp, avfall og energiforbruk. Fylkesmannen har mulighet til å fastsette spesielt tilpassede vilkår til det enkelte anlegg, samt at det kan avhengig av risikoklasse være krav om å føre rutinemessig tilsyn.

- Konsekvenser for forvaltningen:

For Hedmark sin del vil antallet med utvidet konsesjon for slaktekylling reduseres fra 15 til 2 ved en dobling av konsesjonsgrensen, mens for kalkun vil de tre med utvidet konsesjon havne inn under konsesjonsgrensen. Færre med utvidet konsesjon betyr at det er færre som avviker fra «hovedregelen» i kontrollsammenheng. Med dagens maskinelle kontroll mot slakteleveranser er det imidlertid ikke mye tid som blir spart ved redusert antall utvidede konsesjoner.

Med færre utvidede konsesjoner vil omfanget av søknader om overtakelse/leie av konsesjon gå ned. Antallet slike søknader er imidlertid ikke høyt ved nåværende konsesjonsgrenser. Samlet sett vil heving av konsesjonsgrensene medføre minimalt med innsparing i form av redusert saksbehandling og arbeid med kontroll.

- Samkjøring mot andre forskrifter

Fylkesmannen forventer at miljø- og dyrevelferdshensyn ved dobling av konsesjonsgrensene er tilstrekkelig ivaretatt gjennom andre forskrifter slik at doblingen ikke gir negative konsekvenser for disse områdene. Det er i regi av KLD nettopp gjennomført en høring av «Forskrift om

miljøvurdering av tiltak etter sektorlover». Her vises det blant annet til anlegg for intensivt husdyrhold. En utvidelse av konsesjonsgrensene vil utvilsomt kunne ha betydning for hvorvidt tiltakene omfattes av reglene for konsekvensutredning. Vi anbefaler i den forbindelse at eventuelle forskriftendringer samordnes og blir mer tydelige med hensyn til hvilke tiltak som skal konsekvensutredes.

2 Standardisert erstatning; utmålingsregler og satser

Satsene for standardisert erstatning har stått i ro over lang tid, og Fylkesmannen ser positivt på at disse blir justert.

Vi mener imidlertid at det ville vært fornuftig å ta satsene ut av husdyrkonsesjonsforskriften. Dette av to årsaker:

1. I Ot.prp. nr 94 (2002-2003) Om lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen heter det at «*[E]rstatningen bør være av en slik størrelse at ulovlig produksjon ikke lønner seg, og bør ta utgangspunkt i den gjennomsnittlige fortjenesten av den ulovlige produksjonen.*»

Dersom dette prinsippet skal følges og det videre ikke er ønskelig at en forskrift endres for ofte mener Fylkesmannen at satsene bør tas ut av *Husdyrkonsesjonsforskriften*. Dette med bakgrunn i at nivået på kostnader og inntekter kan endres betraktelig mellom år pga. utenforliggende forhold. Vedlegget «Standardiserte erstatningssatser ved produksjon ut over gjeldende konsesjonsgrenser» som fulgte høringsbrevet viser store forskjeller i dekningsbidrag mellom år innen hver produksjon og generelt sett en stor økning i dekningsbidrag fra 2005 til 2014.

2. Prinsippet for fastsetting av standardisert erstatning vil følge det generelle utgangspunktet for utmåling av tilskudd hvor vilkårene for tilskudd i størst mulig grad skal være regulert i forskrift, mens utmålingsreglene skal fremgå av jordbruksavtalen. Dette prinsippet ble nylig foreslått gjennomført også for tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel.

Når det gjelder de foreslåtte satsene vil vi påpeke at innenfor flere spesialproduksjoner og ved flere driftsopplegg kan dekningsbidraget være godt over de foreslåtte satsene. Det er derfor en svakhet at standardisert erstatning kun går på antall.

Fylkesmannen mener videre at det er et merkelig prinsipp at de gangene det blir oppdaget en ulovlig overproduksjon skal det «gå i null». Den økonomiske risikoen ved å ha et produksjonsomfang over konsesjonsgrensen er liten; hvis overproduksjonen ikke blir oppdaget høster produsenten stor fortjeneste, mens ved avdekket brudd mister man bare fortjenesten av overproduksjonen. Det må derfor fastsettes sanksjoner for de som produserer over konsesjonsgrensen.

Fylkesmannens forslag:

Fylkesmannen foreslår at utmålingsreglene med satser for hvert dyreslag tas ut av dagens forskrift, mens utgangspunktet for utmåling beholdes i forskriften. Fylkesmannen ber departementet vurdere en endring av § 10 i *Husdyrkonsesjonsloven* slik at det kan legges til rette for en reell økonomisk risiko for regelstridig overproduksjon.

3 Hjemmel til å beregne forholdsmessig erstatning

Fylkesmannen mener at en hjemmel til å beregne forholdsmessig erstatning ved brudd på konsesjonsgrensen for en kortere periode enn ett år for purker vil gi utfordringer i kontrollsammenheng.

Begrepet «til enhver tid» i forskriften blir vanskelig å benytte både ved brudd og når en skal se på produksjonen over to år (ved eventuell produksjon over konsesjonsgrensen ett år men likevel innenfor 15 % over konsesjonsgrensen). I kontrollsammenheng benyttes innrapporterte opplysninger ved søknad om produksjonstilskudd to ganger i året og eventuell telling av purker ved stedlig kontroll som de to metodene for å undersøke om antallet purker er innenfor konsesjonsgrensen. Ved eventuelt brudd vil det innebære merarbeid å avdekke antallet dager det har vært et høyere antall purker enn konsesjonsgrensen tillater.

Beløpet på den standardiserte erstatningen vil imidlertid samsvare mer med eventuell ekstra inntekt bruddet har medført.

Fylkesmannen mener også det blir feil å innføre denne hjemmelen for bare ett av de to dyreslagene som er omfattet av regelen med antall innsatte dyr til enhver tid

Fylkesmannens forslag:

Fylkesmannen anbefaler at de to dyreslagene som omfattes av regelen med antall innsatte dyr til enhver tid håndteres likt.

4 Omlegging av produksjonen

Fylkesmannen ser ikke behovet for et register som differensierer konsesjoner på dyreslag og har derfor ingen innvendinger mot forslaget om å avvikle registeret og oppheve forskriftens § 6. Med dagens maskinelle kontroller for overholdelse av regelverket er dyreslaget bare en nyttig tilleggsopplysning. Omfanget av søknader om omlegging mellom produksjoner for de med konsesjon har vært minimalt. Det kan derfor ikke forventes redusert tidsbruk hos Fylkesmannen som en følge av endringen.

Med hilsen

Anne Kathrine Fossum
ass. fylkesmann

Haavard Elstrand
landbruksdirektør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes ut uten signatur.